

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 321.01

О. А. Бучинський

аспірант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту
Національної академії державного управління при Президенті України

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В РЕГІОНІ

Створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні є актуальним для поточного етапу соціально-економічного розвитку. Зарубіжний досвід формування інвестиційної політики регіону показує, що успішне здійснення регіональних інвестиційних проектів і програм сприяє економічному відродженню територій, реконструюванню й модернізації історичних центрів, де держава, впливаючи на інвестиційний клімат через організаційно-правові, ресурсні фінансово-економічні механізми тощо визначає правила ринку капіталовкладень для різних видів підприємництва.

Ключові слова: інвестиційний клімат, інвестиційний процес, державне управління, державне регулювання, регіональний розвиток.

Постановка проблеми. В умовах становлення і розвитку в Україні ринкових відносин особливу значущість набуває дослідження проблем інвестиційної діяльності на регіональному рівні, забезпечення переходу до більш якісного, інвестиційного типу зростання, в основі якого лежать масштабні інвестиції. У найближчій перспективі роль інвестицій різко зростатиме, оскільки вони є основою стабільного й стійкого економічного розвитку, який дозволить скоротити розрив в основних макроекономічних показниках між Україною і розвиненими країнами, створить передумови для гідного входження в Європейський Союз. Якість життя населення та інші найважливіші характеристики розвитку сучасного суспільства теж залежать від темпів економічного зростання країни, тобто від залучення інвестицій. Звідси випливає, що управління інвестиційним процесом, забезпечення їхньої повної віддачі є одним з першочергових завдань як

центральної, так і регіональних органів влади [1, с. 121]. Це підтверджує актуальність досліджуваної теми в публічному управлінні та адмініструванні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Інвестиційну привабливість регіонів та інноваційну політику держави розглядали у своїх працях А. Асаул, О. Крайник, М. Крупка, А. Ландарь, В. Папп. Окремим аспектам державного регулювання інноваційного розвитку присвячені праці таких зарубіжних та українських учених, як: Г. Атаманчук, Л. Безчасний, Р. Блейк, В. Бодров, А. Гальчинський, В. Геєць, Г. Гольдштейн, В. Гриньов, С. Ілляшенко, М. Латинін, Т. Лозинська, А. Мельник, М. Туган-Барановський, Л. Тулуш, Й. Шумпетер, Н. Фонштейн та ін. Важливий аналітичний та емпіричний матеріал щодо формування й реалізації механізмів державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності містять праці таких учених, як: Ю. Бажал, С. Біла, І. Бланк, В. Воротін, М. Гаман, В. Герасимчук, А. Дегтяр, С. Захаров, О. Іваниць-

ка, В. Ізюмська, О. Кіктенко, Т. Майоров, В. Маліков, В. Мартиненко, А. Мерзляк, О. Мордвінов, В. Огаренко, А. Пересада, В. Пілюшенко та ін.

Незважаючи на важливість і цінність наукових праць зазначених вище авторів, нові реалії сьогодення потребують подальших розвідок у сфері державного регулювання інвестиційною діяльністю в регіонах України.

Мета статті – узагальнення світового досвіду формування системи державного управління інвестиційними процесами в регіоні в наукових доробках вітчизняних і зарубіжних науковців задля його адаптації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Зарубіжний досвід формування інвестиційної політики регіону свідчить про те, що успіх регіональних інвестиційних програм і проєктів пов'язаний зі знаходженням гнучкого співвідношення участі в них приватних змішаних (приватно-державних) і громадських організацій. Багато в чому успіху сприяє система так званого координаційного управління, що передбачає погодженість дій всіх учасників інвестиційної діяльності в регіоні.

Так, зарубіжна практика формування державної інвестиційної політики на рівні регіону свідчить, що до функцій держави (відповідних урядових організацій) входить сприяння координації управління регіональною програмою і створення ефективного механізму її реалізації. Це включає:

- забезпечення правового регулювання, оформлення договірних відносин з муніципальними або регіональними організаціями по делегуванню їм відповідальності, в тому числі в області зонального планування;

- створення умов для об'єднання фінансових і матеріальних ресурсів, установлення пріоритетів податкового регулювання (пільгове кредитування тощо);

- визначення форм відповідальності місцевих органів за реалізацію заходів у рамках інвестиційної політики й можливі негативні наслідки (порушення екологічного середовища, зонального земельного планування тощо);

- забезпечення зв'язку з громадськістю через засоби масової інформації для ши-

рокої демонстрації реалізованої інвестиційної політики в регіоні з метою залучення громадських організацій і населення до участі в ухваленні рішення про доцільність і напрямки її подальшого розвитку [2, с. 48].

За кордоном інвестиційна політика регіону є чинником стабілізації економіки, де кількість і глибина економічних і соціальних проблем, що вимагають свого вирішення, настільки велика, що єдиним можливим шляхом досягнення поставлених реформами цілей є поступовий і систематичний рух на шляху побудови нового інвестиційного механізму в умовах розвитку ринкових відносин.

Інвестиція, будучи одним з головних інструментів державної економічної політики, концентрує в собі її основні проблеми. Ключовим фактором, що визначає підходи до формування інвестиційної політики в регіонах у закордонній практиці, є гострий дефіцит фінансових ресурсів держави. Причина його закладена в падінні виробництва, що не припиняється. Позначається також нерозв'язаність питань державного устрою та взаємодії державної і місцевої влади, неврегульованість відносин різних галузей влади в країні, що руйнує інвестиційну систему держави. Тому в закордонних економіках ціль розвитку інвестиційної політики регіону – це, насамперед, за допомогою різних пільг привернути увагу великих корпорацій та інших приватних підприємців до даної території.

Основний принцип сучасної державної інвестиційної політики – забезпечити існування глобально конкурентоздатної, інноваційної та ефективної державної інвестиційної політики в Європі. З цього приводу заслуговує на уваги досвід Франції, в справі підвищення конкурентоспроможності її регіонів.

Розвиток промислової політики Франції та її регіонів започатковано наприкінці 40-х років, коли урядом було прийнято рішення щодо децентралізації промислових підприємств із регіону Парижу. Так, на тлі скорочення загальної чисельності населення країни населення столиці в період з 1880 р. по 1936 р. зросло втричі. Причому рівень зайнятості в паризькому

регіоні зріс на 45%, тоді як на решті території – тільки на 3%. Серед причин такої адміністративної централізації був недостатній рівень транспортного сполучення між провінціями Франції, оскільки основні шляхи сполучення на той час були побудовані лише в напрямку столиця–провінція–столиця, що призвело до концентрації владних, культурних, фінансових установ і організацій та промислових підприємств саме в Парижі.

Протягом 50-х років уряд країни здійснив ряд заходів щодо поліпшення ситуації. Політика законодавчих органів влади зосереджувалася на переміщенні промислових підприємств зі столиці до провінції, яке стимулювалося за допомогою різноманітних податкових пільг та субсидій, а також створення нових і розширення діючих підприємств у паризькому регіоні.

Суттєво ситуація змінилася на початку 60-х років, коли були розпочати реформи адміністративно-територіального устрою. Територія Франції була поділена на 20 програмних департаментів, які виконували функції координації регіональних економічних програм. А потім, у 1963 році, було створено національне Агентство з питань координації та планування регіонального розвитку.

В умовах жорсткої іноземної конкуренції, в середині 70-х рр. ХХ ст. на французькому ринку було ухвалено рішення підвищити конкурентоспроможність вітчизняної промисловості шляхом створення в кожній галузі одного-двох «національних чемпіонів» (найбільших підприємств). Їх створення відбувалося в межах державних «галузевих планів» шляхом злиття фірм [3, с. 380–385].

У 80-х роках політика в області конкурентоспроможності була націлена на створення так званих «вільних ніш», передбачалося, що «національні чемпіони» повинні захопити вільні ніші товарних ринків, у тому числі світові на основі високого рівня технологічних переваг, що забезпечує високу конкурентоспроможність.

Франція відома своїми традиціями у сфері планування територіального розвитку. Протягом 1947–2006 рр. було розроблено 12 Національних Планів, до яких уведено і регіональний розділ. Так, п'ятим

Національним Планом (1966–1970 рр.) передбачено підтримку сільського господарського та слабких галузей промисловості.

Сьогодні серед інструментів інвестиційної політики Франції використовується державне стимулювання науково-дослідних та конструкторських робіт для потреб промисловості, вони вийшли зараз на перше місце за ступенем стратегічної важливості, оскільки французька інвестиційна політика орієнтована на забезпечення глобальної конкурентоспроможності промисловості на основі розвитку інноваційного потенціалу нації, що заслуговує особливої поваги та аналізу.

Поряд з реалізацією регіональної політики окремо кожної країни – члену Євросоюзу на національному рівні, в Європі з середини 70-х років з метою допомоги найбільш відсталим (депресивним) регіонам розпочався процес формування та реалізації регіональної політики саме Європейського Співтовариства.

Підписання Маастрихтської Угоди надало потужного поштовху проведенню нової наднаціональної політики з регулювання регіонального розвитку в межах ЄС. Одночасно активізується діяльність місцевих органів влади, спрямована на реалізацію специфічних цілей розвитку місцевих співтовариств. Прикладом цього може бути прийняття Євросоюзом у 1990 р. Європейської Хартії про місцеве самоврядування. Цей етап розвитку регіональної політики відбувався на тлі нової економічної кризи, що охопила країни Заходу після 1974 р. [4, с. 72].

З прийняттям у 1986 р. Єдиного Європейського Акта в Договорі про ЄС з'явився спеціальний розділ, який об'єднав різні інструменти економічної політики, спрямовані на зближення рівнів розвитку країн членів під загальною назвою «Економічне і соціальне об'єднання» (Статті 130а–130с), які визначають зміст та цілі регіональної політики ЄС. Так, у Статті 130а зазначено: «З метою гармонійного розвитку загалом, Співтовариство продовжує розширювати діяльність, спрямовану на посилення свого економічного та соціального єднання. Зокрема, Співтовариство намагається скоротити диспропорції між різними регіонами та ліквідувати відста-

лість регіонів, які знаходяться в несприятливих умовах. Відповідно до Статті 130с визначається завдання для Європейського Фонду Регіонального Розвитку: «внести вклад в усунення значних регіональних диспропорцій у Співтоваристві шляхом участі в розвитку та структурній перебудові регіонів, що відстають у розвитку, а також у конверсії індустріальних регіонів, які знаходяться у занепаді» [5, с. 63].

До групи країн з яскраво вираженою моделлю соціальної ринкової економіки, де державна підтримка бізнесу адміністративними й економічними методами завжди була активною, відноситься Німеччина.

Німецька модель регулювання економічного і промислового розвитку включає п'ять рівнів: галузевий, технологічний, макроекономічний, регіональний і міждержавний, що пов'язане з формуванням державної політики в Європейському Союзі в цілому. Для сучасної моделі інвестиційної політики Німеччини характерне те, що вона грає ключову роль у процесі структурного пристосування і модернізації національної промисловості до умов глобалізації світового господарства. Проте її дія носить не стільки активний, «розвиваючий», скільки непрямий, «дозвільний» характер через підтримку інститутів і політики, що робить вплив на промисловість загалом. Хоча в Німеччині є цілий ряд інвестицій, і створений широкий інструментарій промислової політики, але селективна допомога галузям і фірмам є виключенням, а не повсякденною практикою. Ключову роль у зміцненні конкурентоспроможності німецької промисловості відіграють такі напрями державних дій: дія на канали кредитування пріоритетних промислових галузей (особливо активно використовуються для структурної перебудови промисловості в нових німецьких землях); активна підтримка науково-дослідних та конструкторських робіт та інновацій в промисловості [6, с. 13–16].

Більшість регіональних проблем у Великобританії виникла на 15–20 років раніше, ніж в інших країнах. На перше місце ставиться індустріальний розвиток, а основним підходом було широкомасштабне знесення старого і будівництво нового. Основними напрямами, що забезпечують

підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємств у Великобританії, є стимулювання відкритої конкуренції на внутрішньому ринку, нейтральна податкова реформа, відміна валютного контролю, лібералізація зовнішньої торгівлі.

Соціальне навантаження регіональна інвестиційна політика вперше отримала в урядовому документі «Промисловий розвиток регіонів» (1983 р.). Вважалося, що економічна доцільність проведення регіональної політики може бути обґрунтована, але вона не є очевидною. Подальше продовження розроблення й реалізації регіональної політики є, скоріше, соціальним питанням, що має на меті на довгостроковій основі скоротити дисбаланс між регіонами відносно зайнятості населення. Але з часом соціальне значення регіональної політики багато в чому було втрачено, і згодом усе більша увага почала приділятися залученню інвестицій та підвищенню конкурентоспроможності регіонів.

Мета сучасної інвестиційної політики Великобританії направлена на підвищення конкурентоспроможності й розвиток науково-технічного потенціалу заради досягнення стійких темпів зростання економіки і продуктивності праці. Децентралізується і змінюється механізм управління господарством. Для цього скасований контроль над заробітною платою, спрощені процедури регулювання цінами і дивідендами, істотно лібералізувався ринок праці, ліквідовані сертифікати на промислове будівництво, зросла роль органів місцевої влади.

Політика дерегулювання охопила валютну і банківсько-кредитну сфери. Проте дерегулювання не означає відмови уряду від контролю над ринками (діють жорсткі закони, які регулюють багато аспектів приватного підприємництва, в першу чергу, в області недопущення надмірної концентрації економічної влади в окремих компаніях). Стимулювання конкуренції – це мета такого регулювання. В області лібералізації зовнішньоекономічної діяльності та глобалізації світової економіки Великобританія стала лідером. Роль держави в цій сфері тепер зводиться до контролю за якістю, надання інформаційно-консультативних послуг експортерам,

їх заохочення, особливо за успіхи в збуті наукоємної продукції.

Сьогодні іноземні інвестиції розглядаються як важливе джерело створення додаткових робочих місць, виробничого і управлінського досвіду, засіб отримання нових технологій. Тому на них розповсюджується існуючий національний режим. Наслідком такої політики стало згортання конкурентоспроможних виробництв і на цій основі – загальне відносне скорочення оброблювальної промисловості і при цьому зміцнення міжнародних позицій окремих конкурентоздатних видів промислової діяльності [7, с. 65].

Серед індустріально розвинених країн особливе місце займає Швеція, в якій державне регулювання промислово-економічного і науково-технічного розвитку здійснюється в соціальній і виробничій інфраструктурі країни, яку часто називають «шведською моделлю».

Державна власність Швеції реалізується у двох формах. Перша – придбання за рахунок бюджету контрольного пакету акцій акціонерних підприємств. Друга – створення державних фірм. Державні підприємства Швеції працюють за законами ринку. Державне підприємство без згоди з урядом не може бути продано або оголошено банкрутом. На основі теорії компромісів між державою і бізнесом будуються сьогодні гнучкі відносини ділового партнерства в ринковій економіці Швеції і розвинених демократичних інститутах.

Основними напрямками сучасної інвестиційної політики Швеції є: дерегулювання і спрощення державних правил і регламентацій ведення бізнесу; розвиток промислової інфраструктури; стимулювання науково-технічного прогресу; поступова відмова від підтримки хворих галузей; аналіз процесів інтернаціоналізації світових промислово-господарських зв'язків; підвищення ефективності роботи державних підприємств; допомога малому бізнесу; підтримка спеціальних галузевих і регіональних програм; інформаційна і консультаційна допомога. Інституційними органами проведення державної інвестиційної політики є крупні фінансові, науково-технічні і консультаційні установи. Вступ в Європейський Союз у середині

1990-х років торкнувся специфіки «шведської моделі». Державна була вимушена піти на деяке скорочення перерозподільних процесів і комерціалізацію господарства, хоча частка приватного сектора дещо виросла.

Сучасна шведська державна інвестиційна політика має тенденцію скорочення бюджетного фінансування програм, таких як сфера науково-дослідних та конструкторських робіт, експортні кредити і гарантії, позики, субсидії за регіональними програмами, програми перепідготовки кадрів і створення нових робочих місць. Але вступ Швеції в ЄС дозволив вирішити частину старих проблем (прискорити темпи зростання експортно-орієнтованих галузей промисловості, збільшити частку економіки, пов'язану із зовнішньоекономічними відносинами і притокам прямих іноземних інвестицій), за її результатами досягнуто позитивне сальдо балансу поточних операцій. Швеція, як і раніше, входить до числа найрозвиненіших і конкурентоздатних країн світу [7, с. 71].

В країнах азіатського регіону державна інвестиційна політика відноситься до агресивного типу, який властиві: експансія на зовнішніх ринках, захист від імпорту промислових товарів. Цей тип політики забезпечив швидкі темпи економічного зростання. Так, в Японії традиційно вважається обов'язковим елементом координація господарської діяльності поєднання державного регулювання і ринку. Причому державна інвестиційна політика визначається як комплекс заходів за рішенням довгострокових структурних задач на базі гнучкого вживання принципу галузевих пріоритетів.

В Японії основою державного регулювання економіки є «адміністративно-юридичне» законодавство. Правовий фундамент інвестиційної політики складається із трьох головних блоків: законів про галузеве регулювання і законів про статус міністерств і відомств, загальноекономічного законодавства.

Галузеві закони діляться на постійні й тимчасові. До постійних законів відносяться нормативи постійної регламентації. До тимчасових відносяться закони, які надають пільгові умови перспективним

галузям і визначають особливі заходи по відношенню до «структурно-хворих» галузей, перелік яких динамічно змінюється залежно від загальноекономічної і промислової кон'юнктури. Третій блок – це закони про статус міністерств і відомств, які визначають повноваження і механізми міжвідомчої координації по проведенню макроекономічної і промислової політики. З часом пріоритети державної інвестиційної політики динамічно мінялися [7, с. 71].

У загальноекономічне законодавство включені закони, що створюють ключові параметри для підприємництва, такі закони, як: про бюджет, оподаткування, землю, монопольну практику, корпорації, охорону природи, зовнішньоторговельні й валютні операції, трудові відносини.

В кінці 1990-х рр. японський уряд схвалив план лібералізації національної економіки. План не тільки включав 917 позицій, по яких пропонувалося знизити або повністю зняти існуючі регламентації, але й було збільшено число видів діяльності, де держава в тому або іншому ступені зменшувала бюрократичний контроль. Нові «ніші» для підприємництва були створені в цілях стимулювання конкуренції і підвищення ефективності як на мікро-, так і на макрорівні. На найближчу перспективу залишаються основними напрямками інвестиційної політики Японії ті, які забезпечать створення середовища на мікрорівні, в якому національні фірми найбільшою мірою проявлять свою конкурентоспроможність на світових ринках.

В Японії з кінця ХХ століття здійснюються помітні зміни від класичної експансіоністської промислової політики до більш ліберальної, близької по своєму духу до американської. Проте повного переходу до англосаксонської бізнес-етики в найближчому майбутньому можна не чекати, оскільки в країні розвернулася критика ліберальної політики уряду.

В південнокорейській моделі «направленого економічного розвитку» закладено також цікавий досвід, оскільки вона була реалізована в стислі, за історичними мірками, терміни. Рада з економічного планування розробляє п'ятирічні індикативні плани економічного розвитку під жорстким адміністративним контролем

держави, вони реалізуються за допомогою державного бюджету. По суті, здійснюючи там підприємницьку діяльність, держава взяла на себе величезні функції управління економікою і безпосереднього керівництва промисловістю. В межах п'ятирічних планів Міністерство торгівлі і промисловості проводило державну промислову політику через створені, за допомогою держави і з його участю, крупні концерни-конгломерати, що виникли на базі сімейно-кланових об'єднань. Унаслідок розвитку економіки країни напрями державної інвестиційної політики динамічно змінювалися. Отже, пріоритетною стала наукоємна індустріалізація виробництва, починаючи з 1990-х рр., особливий розвиток промислової та побутової електроніки, приладобудування, інформатики. Як показав досвід, цей напрям вимагає більш гнучкого поєднання жорсткого державного регулювання, ринкових важелів і стимулів [5, с. 63].

Величезні конгломерати стали втрачати минулі конкурентні переваги, зіткнувшись на світових ринках з жорсткою конкуренцією. У країні став проводитися курс на згортання прямого втручання держави в економіку і формування нових відносин між державою і бізнесом. Цей курс передбачав самостійність фінансового сектора, забезпечення рівних умов доступу комерційних структур до кредитних ресурсів, реструктуризацію і розукрупнення найбільших конгломератів, підтримку прогресивних структурних перетворень і посилення конкуренції. За рахунок полегшення доступу на внутрішній ринок нерезидентів і виходу з-під примусової опіки багатьох малих підприємств, цей курс дає тим самим їм можливість гнучкої та ефективної діяльності. У зовнішньоекономічній політиці країна перейшла до участі південнокорейського бізнесу у всьому комплексі світогосподарчих зв'язків від розробки до збуту і обслуговування кінцевої продукції, а також до забезпечення сумісності південнокорейських підприємницьких структур з їх зовнішніми партнерами.

Таким чином, сучасна інвестиційна політика Республіки Корея, зберігаючи експортну орієнтацію, пристосувалася до задач інтеграції в конкурентне середовище

глобальної економіки, проводячи активну структурну перебудову всередині країни на більш ліберальних основах.

У Греції забезпечення інвестиційного й регіонального розвитку донедавна реалізувалося в межах єдиної законодавчої політики. Відповідний закон 1982 р. повинен був сприяти розвитку за межами району Афін і Салоників. Підтримка проєктів у зазначених районах здійснювалася лише в тому випадку, коли вони задовольняли спеціальним критеріям, зокрема таким, як захист довкілля або інвестиції в розвиток нових технологій. Однак згодом, зі збільшенням кількості винятків із цього правила, акцент регіональної політики в законодавстві країни ставав усе менш виразним.

В Ірландії регіональна інвестиційна політика також фактично є похідною в порівнянні із завданнями національного економічного розвитку. Основний акцент робиться на розвитку національної промисловості, хоча це й супроводжується спробами домогтися рівномірного розвитку території.

У Португалії регіональна інвестиційна політика проводиться більш активно. Період 1994–1999 рр. став етапом, на якому донедавна тісно взаємопов'язані напрями промислового й регіонального розвитку врешті-решт було розділено, і розпочалося розроблення чіткої регіональної політики. Однак недостатня забезпеченість цієї політики фінансовими ресурсами та її спрямованість на надання допомоги малим фірмам були малопомітними на тлі фінансових проєктів ЄС, націлених на розвиток національної конкурентоспроможності.

Для північноамериканського регіону характерне те, що інвестиційна політика офіційно не формулюється і не оформляється у вигляді державних документів, що розробляються структурами, відповідальними за формулювання національної економічної стратегії. Цілі промислового розвитку входять як складова частина загальноекономічної політики і зводяться, головним чином, до державного сприяння формуванню середовища, що сприяє зростанню конкурентоспроможності, зміцненню позицій на внутрішніх товарних ринках, експансії на зовнішніх ринках

товарів, посиленню рівномірності інвестиційного розвитку в регіональному розрізі [8, с. 180] .

США як країна з ліберальною економікою стала підвищувати з 90-х рр. XX ст. роль держави і державного регулювання в соціально-економічному розвитку країни. Кардинальні зміни в державному регулюванні економічного і промислового розвитку країни, що дали прекрасні результати, відбувалися з кінця 90-х рр. Були створені могутні системи державних інститутів, сформульована нова економічна філософія взаємостосунків між державою і ринком. Зважаючи на те, що серцевиною американської економіки є ринок, то могутня конкуренція між компаніями – основа інтенсивної інноваційної діяльності і підвищення економічної ефективності. Уряд США не ігнорує роль ринкових сил у здійсненні мети своєї програми. Уряд США використовує спонукальні мотиви бізнесу для реалізації своїх задач. Роль Уряду виявляється тоді, коли виявляється нездатність деякого ринку адекватно задовольняти суспільні потреби самостійно. Для забезпечення високої ефективності державних інвестицій в «людський капітал», тобто в освіту, професійну підготовку робочої сили, охорону здоров'я, відпочинок, в державі розроблена система стимулів. У США уряд сприяє отриманню середньої і вищої освіти, проводить політику «рівних стартів». Президентська програма передової технології сприяє створенню умов для стійкого зростання продукції і конкурентоспроможності у високотехнологічних галузях промисловості, внаслідок чого США мають найзрілішу ринкову економіку у світі, яка характеризується саме інноваційними і конкурентоспроможними підприємствами в порівнянні з іншими країнами, а це є хорошим базисом у проведенні національної політики щодо формування конкурентоспроможної економіки.

Таким чином, серед загальних завдань, що є актуальними для всіх країн, можна виділити: створення й утвердження єдиного економічного простору і забезпечення економічних, соціальних, правових і організаційних основ державності; відносне вирівнювання умов соціально-еко-

номічного розвитку регіонів; пріоритетний розвиток регіонів, що мають стратегічне значення для держави; максимальне використання природних, у тому числі ресурсних особливостей регіонів; попередження забруднення навколишнього природного середовища.

На даному етапі, в умовах конкуренції, підприємства долають труднощі, продиктовані внутрішнім і зовнішньоекономічним середовищем, що загострюється.

Світовий досвід показує, що державна інвестиційна політика реалізується за допомогою програм пріоритетного розвитку. Виходячи з досвіду розвитку економіки України, доцільно підвищувати регулюючу роль держави в забезпеченні конкурентоспроможності виробництва на основі об'єднання «проблемних» промислових структур у великі корпорації, в тому числі з державною участю. З другого боку, доцільно сумісно з органами місцевого самоврядування надавати всемірну підтримку розвитку малого і середнього підприємництва, створенню конкурентного середовища.

Висновки і пропозиції. Таким чином, у результаті дослідження з'ясовано, що постала необхідність створення принципово нових організаційних структур для успішного функціонування економічного механізму державної інвестиційної політики, побудованого на основі вивчення та узагальнення досвіду зарубіжних країн. Проте лише інституційного забезпечення недостатньо для ефективної реалізації державних інвестицій. Викликає занепокоєння недосконалість визначення державних пріоритетів інвестування. На сучасному етапі розвитку України виникла об'єктивна необхідність удоскона-

лення механізмів інвестиційної діяльності, бо саме вона є вирішальною ланкою всієї соціально-економічної політики держави, яка забезпечує стабільне зростання країни загалом та її регіонів зокрема.

Список використаної літератури:

1. Кулініч Т.В. Інвестиції як системоутворювальний чинник впливу на функціонування та розвиток регіону. Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. 2009. Вип. 2. С. 420–428.
2. Інвестиційний клімат в Україні / Адміністрація Президента України; кер. авт. кол. П.І. Гайдуцький. К.: Нора-друк, 2002. 246 с.
3. Бутник О.О. Специфіка державного управління інвестиційною діяльністю в регіоні. Науковий вісник Академії муніципального управління: Серія «Управління» Вип. 4(10). Регіональне та місцеве управління; за заг. ред. В.К. Присяжнюка, В.Д. Бакуменка. К.: ВПЦ АМУ, 2010. С. 380–385.
4. Інвестиційна діяльність в Україні. Інформаційно-аналітичні матеріали / Міністерство економіки України. Департамент інвестиційної та інноваційної діяльності. 2016. 72 с.
5. Янишин Я.С., Кашуба Ю.П. Привабливість міжнародних інвестицій в Україні. Економіка АПК. 2012. № 7. С. 63–69.
6. Малярчук О.Б. Інвестиційно-інноваційна політика держави. Вісник Інституту економічного прогнозування. 2004. № 1. С. 13–16.
7. Худавердієва В.А. Стратегія залучення іноземних інвестицій в економіку України. Фінанси України. 2010. № 6. С. 62–71.
8. Global Economic Prospects and the Developing Countries. 1995. Washington. "The International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank", 1995. 195 p.

Бучинский А. А. Мировой опыт формирования системы государственного управления инвестиционными процессами в регионе

Создание благоприятного инвестиционного климата в Украине является актуальным для текущего этапа социально-экономического развития. Зарубежный опыт формирования инвестиционной политики региона показывает, что успешное осуществление региональных инвестиционных проектов и программ способствует экономическому возрождению территорий, реконструкции и модернизации исторических центров, где государство, воздействуя на инвестиционный климат через организационно-правовые, ресурсные финансово-экономические механизмы и т.д. определяет правила рынка капиталовложений для различных видов предпринимательства.

Ключевые слова: инвестиционный климат, инвестиционный процесс, государственное управление, государственное регулирование, региональное развитие.

Buchynskyi O. World experience in the formation of a system of public management of investment processes in the region

Creating a favorable investment climate in Ukraine is relevant for the current stage of socio-economic development. Foreign experience in the formation of the investment policy of the region shows that the successful implementation of regional investment projects and programs contributes to the economic revival of the territories, the reconstruction and modernization of historic centers where the state, influencing the investment climate through organizational, legal, resource financial and economic mechanisms, etc. determines the rules of the capital market for various types of business.

Key words: *investment climate, investment process, public administration, state regulation, regional development.*